

УДК 364:005.8:005.336.2

DOI <https://doi.org/10.32782/humanitas/2026.1.3>**Валерія ВІШТАЛЮК***аспірантка, Київський столичний університет імені Бориса Грінченка, вул. Бульварно-Кудрявська, 18/2, м. Київ, Україна, 04053***ORCID:** 0009-0003-5015-696X

Бібліографічний опис статті: Вішталюк, В. (2026). Проектна компетентність як управлінський механізм реалізації змін у соціальній сфері. *Ввічливість. Humanitas*, 1, 17–22, doi: <https://doi.org/10.32782/humanitas/2026.1.3>

ПРОЄКТНА КОМПЕТЕНТНІСТЬ ЯК УПРАВЛІНСЬКИЙ МЕХАНІЗМ РЕАЛІЗАЦІЇ ЗМІН У СОЦІАЛЬНІЙ СФЕРІ

У статті здійснено концептуальне осмислення проектної компетентності як управлінського механізму реалізації змін у соціальній сфері в умовах високої динамічності суспільних трансформацій. Обґрунтовано, що сучасні виклики, зумовлені трансформаціями державної соціальної політики, децентралізаційними процесами, наслідками повномасштабної війни та зростанням потреб населення у якісних і доступних соціальних послугах, актуалізують необхідність упровадження гнучких і результатноорієнтованих управлінських підходів. Показано, що проектна діяльність виступає ефективним інструментом управління змінами у соціальній сфері, а результативність її застосування безпосередньо залежить від рівня сформованості проектної компетентності суб'єктів управління.

Для реалізації поставленої мети використано методи теоретичного аналізу, узагальнення та систематизації наукових підходів до управління соціальною сферою, проектної діяльності та проектної компетентності. Розкрито зміст проектної компетентності крізь призму проектної культури, проектної діяльності та процесу проектування, визначено її роль у забезпеченні системності, керованості та стійкості соціальних змін.

Новизна дослідження полягає в обґрунтуванні проектної компетентності не лише як сукупності професійних умінь і навичок, а як цілісного управлінського механізму реалізації змін у соціальній сфері, що поєднує стратегічне бачення розвитку організацій із практиками впровадження управлінських рішень.

Практичне значення одержаних результатів полягає у можливості їх використання в управлінській діяльності організацій, а також у системі підготовки та підвищення кваліфікації управлінських кадрів соціальної сфери.

Ключові слова: проектна компетентність, управління змінами, соціальна сфера, проектна діяльність, управлінський механізм, організація.

Valeriia VISHTALIUK*Postgraduate Student, Borys Grinchenko Kyiv Metropolitan University, 18/2 Bulvarno-Kudriavska str., Kyiv, Ukraine, 04053***ORCID:** 0009-0003-5015-696X

To cite this article: Vishtaliuk, V. (2026). Projectna kompetentnist yak upravlinskyi mekhanizm realizatsii zmin u sotsialnii sferi [Project competence as a managerial mechanism for implementing changes in the social sphere]. *Vvichlyvist. Humanitas*, 1, 17–22, doi: <https://doi.org/10.32782/humanitas/2026.1.3>

PROJECT COMPETENCE AS A MANAGERIAL MECHANISM FOR IMPLEMENTING CHANGES IN THE SOCIAL SPHERE

The article provides a conceptual analysis of project competence as a managerial mechanism for implementing changes in the social sphere under conditions of high dynamics of societal transformations. It substantiates that contemporary challenges caused by transformations in state social policy, decentralization processes, the consequences of the full-scale war, and the growing demand for high-quality and accessible social services necessitate the introduction of flexible and results-oriented management approaches. It is demonstrated that project activity functions as an effective tool for

© В. Вішталюк, 2026

Стаття поширюється на умовах ліцензії відкритого доступу (CC BY 4.0)

managing changes in the social sphere, while the effectiveness of its implementation directly depends on the level of project competence development among management actors.

To achieve the research objectives, methods of theoretical analysis, generalization, and systematization of scientific approaches to social sphere management, project activity, and project competence were applied. The content of project competence is revealed through the prism of project culture, project activity, and the project design process, and its role in ensuring the systemic nature, manageability, and sustainability of social changes is determined.

The scientific novelty of the study lies in substantiating project competence not merely as a set of professional skills and abilities, but as an integrated managerial mechanism for implementing changes in the social sphere, which combines a strategic vision of organizational development with the practical application of managerial decisions.

The practical significance of the research results consists in their potential application in the management activities of organizations, as well as in the system of training and professional development of managerial personnel in the social sphere.

Key words: project competence, change management, social sphere, project activity, managerial mechanism, organizations.

Постановка проблеми. Наразі соціальна сфера України враховуючи наслідки повномасштабного вторгнення, реформ та процесів децентралізації, потребами населення у отриманні якісних та доступних соціальних послуг зазнає змін. Надавачі соціальних послуг намагаються швидко пристосовуватися до сучасних реалій та переглядають свої підходи до управління, особливо у ситуаціях з нестабільними або обмеженими ресурсами. Проектний підхід стає дуже важливим для розв'язання проблем у соціальній сфері, бо дозволяє структурувати розвиток, чітко ставити цілі, краще організувати ресурси і передбачати результати. Крім того, гнучке управління триває навіть у кризових обставинах. Але успіх проектного підходу залежить від того, наскільки добре керівники володіють проектними навичками, здатних ініціювати, планувати і реалізовувати зміни відповідно до потреб цільових груп та специфіки оточуючого середовища.

Зі зростаючою значимістю управління проектами в соціальній сфері, питання проектної компетентності як способу управління змінами ще недостатньо вивчене науковцями. На практиці в соціальних організаціях це часто означає розрізненість проектних рішень, питання масштабування успішних ініціатив та обмежена спроможність інституцій для сталого розвитку. Водночас стає все більш зрозуміло, що проектна компетентність — це не просто професійні вміння, а й цілісний механізм управління для забезпечення впровадження змін у соціальній сфері.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Проблематику управління соціальною сферою та модернізації управлінських підходів у контексті розвитку територіальних громад досліджували В. Гордієнко, І. Кінаш; питання

менеджменту соціальної роботи та вимог до управлінських рішень розглядали Т. Надвична, С. Надвичний, Г. Тимошко; теоретико-методологічні засади соціального проектування висвітлено у працях О. Безпалько. Формування проектної компетентності в освітньому та професійному контекстах аналізували К. Петровська, О. Усок, В. Ковальчук, Т. Дудка та М. Чумак.

Мета статті. Динаміка змін у соціальній сфері актуалізує потребу в управлінських підходах, здатних забезпечити системність, гнучкість і результативність управлінських рішень. У цьому контексті проектна компетентність розглядається як управлінський механізм реалізації змін, що поєднує стратегічні цілі розвитку соціальних організацій із практиками їх упровадження. Стаття спрямована на концептуальне обґрунтування проектної компетентності як чинника підвищення керованості процесів змін у соціальній сфері.

Виклад основного матеріалу. Сьогодні соціальна сфера розвивається в умовах суттєвих структурних змін, які охоплюють як соціально-економічні процеси, так і трансформацію підходів до реалізації соціальної політики. Переосмислюється місце та відповідальність держави у системі соціального захисту, посилюється вплив децентралізації, зростає значення ініціатив громадянського суспільства у вирішенні соціальних проблем. Водночас соціальні потреби населення ускладнюються та набувають більш індивідуалізованого характеру, що формує запит на більш гнучкі, адресні та ефективні соціальні послуги, а також на відкритість і обґрунтованість управлінських рішень. За таких умов соціальну сферу доцільно розглядати не лише як сукупність окремих інституцій чи напрямів державної

політики, а як цілісну динамічну систему, що потребує стратегічного управління та постійного коригування відповідно до змін суспільного середовища.

Саме тому соціальну сферу доцільно розглядати у ширшому контексті суспільного розвитку, з урахуванням її економічного, управлінського та інноваційного потенціалу. Соціальну сферу нині треба розглядати як масштабний сектор економіки з розгалуженою і складною структурою, що надає не лише традиційні послуги, а й ті, які з'явилися у ринкових умовах (Кінаш, 2012, с. 203). Це означає, що управління соціальною сферою має ґрунтуватися на сучасних управлінських підходах, здатних забезпечити ефективне використання ресурсів, координацію дій суб'єктів і досягнення соціально значущих результатів.

Водночас аналіз управлінських практик у соціальній сфері виявляє низку системних труднощів, пов'язаних із використанням застарілих управлінських підходів, обмеженою адаптивністю процедур прийняття рішень та недостатньою участю громадськості у формуванні та реалізації управлінських рішень. Часто процеси соціальних змін є несистематичними і здійснюються без належної координації між задекларованими стратегічними орієнтирами та фактичними управлінськими діями. За таких умов ефективність реалізації соціальної політики знижується, що може призвести до зростання соціальної напруги. Це підтверджує доцільність критичного перегляду традиційних моделей управління соціальною сферою з огляду на сучасні виклики. Існуюча правова база потребує оновлення для забезпечення прозорості, підзвітності та участі громади в процесах прийняття рішень. Відсутність активної громадської участі призводить до соціальної напруги і відчуженості населення від місцевих органів влади (Гордієнко, 2024, с. 71). Таким чином, управління змінами у соціальній сфері потребує впровадження таких механізмів, які забезпечують системність, результативність і відкритість управлінських процесів.

У відповідь на ці виклики у практиці управління дедалі більшого поширення набуває проєктний підхід, який дозволяє структурувати управлінську діяльність і забезпечити її орієнтацію на досягнення конкретних результа-

тів. Проєктування у цьому сенсі виступає не просто технікою планування, а комплексною управлінською технологією, що поєднує стратегічне бачення, програмно-цільовий підхід і контроль за реалізацією рішень. Невипадково швидкого поширення у практиці управління соціальними організаціями набуває технологія проєктування, яка дозволяє розробляти стратегії та запроваджувати програмно-цільовий аспект управління (Тимошко, 2011, с. 128). Завдяки проєктуванню соціальні організації отримують можливість системно реагувати на виклики та реалізовувати зміни у прогнозованих і керованих формах.

Проєктна діяльність як форма організації управлінських зусиль має глибокі історичні та концептуальні корені. Її сутність полягає у спрямованості на майбутній результат та подолання наявних проблем через цілеспрямовані дії. Закономірним результатом проєктної діяльності є проєкт. За останніх сто років вони стали неодмінною складовою суспільного прогресу, підтвердженням чого є впровадження численних економічних, політичних, соціальних, педагогічних, культурологічних, екологічних та інших видів проєктів. (Безпалько, 2010, с. 6).

Водночас упровадження проєктного підходу у діяльність соціальної сфери потребує прийняття управлінських рішень, адекватних умовам сучасного управління. Такі рішення мають орієнтуватися не лише на формальне виконання завдань, а передусім на досягнення суспільно важливих результатів, врахування динаміки зовнішнього середовища та узгодження дій різних учасників соціальних процесів. У цьому контексті принциповим є положення, відповідно до якого управлінське рішення має відповідати певним вимогам, а саме: формуватися з урахуванням об'єктивних закономірностей, бути цілеспрямованим, бути кількісно і якісно визначеним, не суперечити чинним законам, нормам, стандартам, інструкціям, тощо, забезпечувати одержання максимальних результатів, бути своєчасним, враховувати всі аспекти управління, негайно реагувати на зміни ситуації, містити вичерпні визначення конкретних способів здійснення завдання, потрібних ресурсів, строків виконання, складу виконавців, порядку їхньої взаємодії (Надвинична & Надвиничний, 2023, с. 306). Саме

проектна форма організації управлінської діяльності створює умови для реалізації таких вимог у практиці соціальної сфери.

Водночас результативність проектування як інструменту управління значною мірою залежить від людського чинника, насамперед від того, наскільки суб'єкти управління володіють проектною компетентністю. У сучасному науковому та нормативному контексті компетентність розуміється не як сума окремих знань чи навичок, а як цілісна характеристика особистості, що охоплює професійні знання, практичний досвід, ціннісні орієнтири та способи мислення, які визначають поведінку і якість управлінських рішень. Зокрема, компетентність – здатність особи успішно соціалізуватися, навчатися, провадити професійну діяльність, яка виникає на основі динамічної комбінації знань, умінь, навичок, способів мислення, поглядів, цінностей, інших особистих якостей (Про вищу освіту, 2026). У сфері управління соціальними процесами це визначення набуває особливої ваги, оскільки саме через діяльність конкретних осіб реалізуються управлінські рішення та зміни.

Проектна компетентність, будучи складовою професійної підготовки фахівця, має виразну практичну спрямованість і формується насамперед у процесі реальної проектної роботи. Вона виявляється у розумінні ролі проектування для розвитку організації чи сфери діяльності, умінні застосовувати спеціальні знання на практиці та здатності приймати виважені управлінські рішення в ситуаціях, коли можливі кілька альтернативних варіантів дій. Проектна компетентність виявляється в усвідомленні сенсу й значущості проектної діяльності, у володінні спеціальними знаннями, уміннями й навичками, в обґрунтованому виборі й оптимізації проектних рішень у разі їхньої багатоваріантності, у здатності використовувати набуті знання й уміння в конкретній сфері діяльності (Усок, 2018, с. 141). У соціальній сфері це означає здатність керівників і фахівців ефективно управляти процесами змін, забезпечуючи їх результативність і стійкість.

Уточнюючи зміст проектної компетентності саме в контексті соціальної сфери, доцільно наголосити, що вона не зводиться до технічного набору інструментів планування чи окремих управлінських навичок.

Її природа є комплексною, оскільки включає не лише володіння методами проектування, а й включеність суб'єкта в проектну культуру як систему цінностей, норм і способів професійної дії, через які управлінські рішення набувають осмисленості та практичної реалізованості. Саме в такому контексті проектна компетентність нерозривно пов'язана з проектною культурою, проектною діяльністю і процесом проектування, проявляється в усвідомленні сенсу і значимості проектної діяльності, володінні спеціальними знаннями, уміннями і навичками, обґрунтованому виборі та оптимізації проектних рішень у разі їх багатоваріантності, наявності здатності застосовувати ці знання й уміння в конкретній професійній сфері (Петровська, 2016, с. 58). У соціальній сфері такий підхід є принципово важливим, оскільки управління змінами передбачає не лише прийняття рішень, а й здатність забезпечити їх послідовну реалізацію в умовах складності, багатоваріантності та взаємодії різних суб'єктів.

Формування проектної компетентності має виразний особистісний вимір і пов'язане з рівнем соціальної зрілості та професійної готовності суб'єкта. Процес її формування вважається успішним за умови досягнення особистістю здатності розробити технологію досягнення цілей, прогнозувати результати, коригувати власну діяльність, а також готовності до виконання соціальних ролей і неперервного саморозвитку (Ковальчук, 2015, с. 8). У контексті управління соціальною сферою це підкреслює важливість розвитку людського потенціалу як основи реалізації змін.

Не випадково у сучасних дослідженнях проектна компетентність визначається як одна з ключових компетентностей. Так, проектна компетентність є однією із ключових у сузір'ї існуючих компетентностей, оскільки актуалізує можливість суб'єкта пізнання до розкриття власного інтелектуального потенціалу, використання умінь та навичок на рівні проектної діяльності (Дудка & Чумак, 2026, с. 14). У соціальній сфері це створює передумови для перетворення стратегічних цілей розвитку у конкретні проекти, програми та заходи, спрямовані на реалізацію змін.

Отже, проектну компетентність доцільно розглядати не просто як складову професійної

підготовки фахівця, а як реальний інструмент управління змінами у соціальній сфері. Саме вона дозволяє поєднати стратегічні орієнтири розвитку з конкретними управлінськими рішеннями та повсякденною практикою, забезпечуючи узгодженість між задумом і результатом. Завдяки цьому підвищується ефективність управління соціальними процесами та створюються умови для стабільного розвитку соціальної сфери в умовах постійних викликів.

У площині управління соціальною сферою проєктна компетентність має виразно системний характер. Вона охоплює стратегічне бачення, вміння планувати, організувати роботу, контролювати виконання та оцінювати досягнуті результати. Соціальна сфера є складною за своєю природою, оскільки управлінські рішення тут залежать не лише від нормативних вимог, а й від людського чинника, доступності ресурсів і мінливості зовнішнього середовища. Саме проєктний підхід дає змогу впорядкувати ці чинники, зробити соціальні процеси більш зрозумілими та керованими, що є необхідною умовою досягнення запланованих змін.

У цьому сенсі проєктна компетентність виконує роль сполучної ланки між стратегічними цілями розвитку соціальної сфери та конкретними управлінськими кроками. Вона допомагає не лише формувати бачення змін, а й перетворювати його на чіткий план дій із визначеними ресурсами, термінами та очікуваними результатами. Такий підхід зменшує ризик формального виконання соціальних програм і підвищує рівень відповідальності за реальний соціальний ефект.

Особливої актуальності проєктна компетентність набуває в умовах децентралізації, коли значна частина управлінських повноважень у соціальній сфері передається на місцевий рівень. Керівники соціальних установ і представники органів місцевого самоврядування дедалі частіше змушені самостійно ініціювати та реалізовувати проєкти, спрямовані на розвиток соціальної інфраструктури, покращення якості послуг і залучення додаткових ресурсів. За наявності проєктної компетентності управлінці здатні діяти не ситуативно, а на випередження, орієнтуючись на реальні потреби громади.

Управління змінами у соціальній сфері також передбачає готовність працювати в умовах

невизначеності та ризиків. Соціальні проєкти часто реалізуються за обмеженого фінансування, нестачі кадрів і нестабільної зовнішньої ситуації. Проєктна компетентність дозволяє своєчасно виявляти потенційні ризики, передбачати альтернативні варіанти розвитку подій і коригувати управлінські рішення в процесі реалізації проєктів. Це підвищує здатність соціальних систем адаптуватися до змін і зберігати свою функціональність.

Важливе місце у структурі проєктної компетентності посідає комунікаційний аспект. Реалізація соціальних проєктів неможлива без взаємодії між різними учасниками — органами влади, соціальними установами, громадськими організаціями, бізнесом і безпосередніми отримувачами послуг. Проєктна компетентність передбачає вміння вибудовувати ефективну комунікацію, координувати спільні дії та враховувати інтереси різних сторін, що сприяє розвитку партнерських моделей управління у соціальній сфері.

Окремої уваги заслуговує роль проєктної компетентності в оцінюванні та моніторингу соціальних змін. Проєктний підхід орієнтує на чітке формулювання цілей і показників результативності, що створює підґрунтя для аналізу не лише виконаних заходів, а й їх реального впливу на соціальні процеси. Це дозволяє приймати більш обґрунтовані управлінські рішення та формувати управлінську культуру, зорієнтовану на досягнення результатів.

У довгостроковій перспективі розвиток проєктної компетентності сприяє глибшим інституційним змінам у соціальній сфері. Вона допомагає перейти від фрагментарного реагування на окремі проблеми до системного планування та реалізації політик і програм розвитку, а також створює умови для впровадження інноваційних підходів з урахуванням національного та локального контексту.

Таким чином, проєктна компетентність є не лише індивідуальною характеристикою управлінців і фахівців соціальної сфери, а й важливим елементом управлінської культури організацій і системи соціального управління загалом. Її розвиток підвищує ефективність управління соціальними процесами, забезпечує керованість змін і створює підґрунтя для сталого розвитку соціальної сфери в сучасних умовах.

ЛІТЕРАТУРА:

1. Безпалько О. В. Соціальне проектування : навч. посіб. Київ : Київськ. ун-т імені Бориса Грінченка, 2010. 127 с.
2. Гордієнко В. Концептуальні засади розвитку соціальної сфери територіальних громад. *Аспекти публічного управління*. 2024. Т. 12, № 3. С. 70–76. DOI: <https://doi.org/10.15421/152439>
3. Дудка Т., Чумак М. Формування проєктної компетентності аспірантів у системі реалізації завдань професійної освіти в умовах вищої школи. *Наукові записки. Серія: Педагогічні науки*. 2026. № 222. С. 12–17. DOI: <https://doi.org/10.36550/2415-7988-2026-1-222-12-17>
4. Кінаш І. П. Соціальна сфера як ресурс сталого розвитку. Актуальні проблеми розвитку економіки регіону. 2012. Вип. 8(1). С. 202–206.
5. Ковальчук В. І. Концепція формування проєктної компетентності учнів загальноосвітніх навчальних закладів. *Всеукраїнська науково-практична інтернет-конференція «Інноваційна діяльність педагога в умовах реформування шкільної освіти»*. 20–23.04.2015.
6. Надвнична Т. Л., Надвничний С. А. Менеджмент соціальної роботи : підручник. Тернопіль : Західноукраїнський національний університет, 2023. 370 с. ISBN 978-966-654-751-7.
7. Петровська К. Формування проєктної компетентності майбутніх надавачів соціальних послуг. *Social Work and Education*. 2016. Т. 3, № 2. С. 56–62. URL: <https://europub.co.uk/articles/-A-234386>
8. Тимошко Г. М. Менеджмент соціальної роботи : навчальний посібник. Ніжин : ПП Лисенко М. М., 2011. 308 с. ISBN 978-617-640-013-4.
9. Усок О. Структура проєктної компетентності майбутніх педагогів професійного навчання. *Молодь і ринок*. 2018. № 1 (156). С. 140–145. DOI: <https://doi.org/10.24919/2308-4634.2018.126549>
10. *Про вищу освіту* : Закон України від 01.07.2014 № 1556-VII (редакція від 01.01.2026). URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1556-18#Text>

REFERENCES:

1. Bospalko, O. V. (2010). *Sotsialne proektuvannia* [Social design]. Kyiv: Borys Grinchenko Kyiv University, 127 p. [in Ukrainian].
2. Hordiienko, V. (2024). *Kontseptualni zasady rozvytku sotsialnoi sfery terytorialnykh hromad* [Conceptual foundations of social sphere development of territorial communities]. *Aspekty publichnoho upravlinnia – Public Administration Aspects*, 12(3), 70–76. <https://doi.org/10.15421/152439> [in Ukrainian].
3. Dudka, T., & Chumak, M. (2026). *Formuvannia proiektnoi kompetentnosti aspirantiv u systemi realizatsii zavdan profesiinoi osvity v umovakh vyshchoi shkoly* [Formation of project competence of PhD students in the system of implementing professional education tasks in higher education]. *Naukovi zapysky. Serii: Pedagogichni nauky – Academic Notes. Series: Pedagogical Sciences*, (222), 12–17. <https://doi.org/10.36550/2415-7988-2026-1-222-12-17> [in Ukrainian].
4. Kinash, I. P. (2012). *Sotsialna sfera yak resurs staloho rozvytku* [The social sphere as a resource for sustainable development]. *Aktualni problemy rozvytku ekonomiky rehionu – Actual Problems of Regional Economy Development*, 8(1), 202–206 [in Ukrainian].
5. Kovalchuk, V. I. (2015). *Kontsepsiia formuvannia proiektnoi kompetentnosti uchniv zahalnoosvitnikh navchalnykh zakladiv* [The concept of forming project competence of students of general secondary education institutions]. In *Vseukrainska naukovo-praktychna internet-konferentsiia “Innovatsiina diialnist pedahoha v umovakh reformuvannia shkilnoi osvity”* [All-Ukrainian Scientific and Practical Internet Conference “Innovative Activity of a Teacher in the Context of School Education Reform”], April 20–23, 2015 [in Ukrainian].
6. Nadvnychna, T. L., & Nadvnychnyi, S. A. (2023). *Menedzhment sotsialnoi roboty* [Management of social work]. Ternopil: West Ukrainian National University, 370 p. ISBN 978-966-654-751-7 [in Ukrainian].
7. Petrovska, K. (2016). *Formuvannia proiektnoi kompetentnosti maibutnykh nadavachiv sotsialnykh posluh* [Formation of project competence of future social service providers]. *Social Work and Education*, 3(2), 56–62 <https://europub.co.uk/articles/-A-234386> [in Ukrainian].
8. Tymoshko, H. M. (2011). *Menedzhment sotsialnoi roboty* [Management of social work]. Nizhyn: PP Lysenko M. M., 308 p. ISBN 978-617-640-013-4 [in Ukrainian].
9. Usok, O. (2018). *Struktura proiektnoi kompetentnosti maibutnykh pedahohiv profesiinoho navchannia* [Structure of project competence of future vocational education teachers]. *Molod i rynek – Youth and the Market*, 1(156), 140–145. <https://doi.org/10.24919/2308-4634.2018.126549> [in Ukrainian].
10. Verhovna rada Ukraine. (2014). *On Higher Education: Law of Ukraine No. 1556-VII*. Retrieved from <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1556-18#Text> [in Ukrainian].

Дата першого надходження статті до видання: 12.02.2026

Дата прийняття статті до друку після рецензування: 09.03.2026

Дата публікації (оприлюднення) статті: 05.05.2026